

5. Partie polityczne i systemy partyjne

1. Partia polityczna – to dobrowolna organizacja, skupiająca ludzi o podobnych celach politycznych, którzy by te cele zrealizować dążą do zdobycia i utrzymania władzy w państwie.

Partie polityczne pośredniczą między społeczeństwem a państwem. W państwach demokratycznych zapewniają obywatelom udział we władzy państwowej.

Partia polityczna jest dobrowolną organizacją, występującą pod określoną nazwą, stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej.

Funkcje partii politycznych.

- **kształtowanie opinii publicznej** – wpływa na poglądy polityczne swoich członków oraz ogółu społeczeństwa, kształtuje ich postawy wobec partii i państwa, informuje obywateli o podejmowanych działaniach zabiegając o ich poparcie,
- **funkcja wyborcza** – budowa programów wyborczych, selekcja kandydatów oraz uczestniczenie w wyborach,
- **funkcja rządzenia** – wykonuje partia, która wygrała wybory, dzięki czemu samodzielnie lub w koalicji z innymi partiami obsadza decydujące stanowiska w państwie.

2. Pluralizm polityczny – wielość partii politycznych, które mogą się różnić programem politycznym i w walce wyborczej i w sprawowaniu władzy konkurują między sobą

O rzeczywistym pluralizmie politycznym możemy mówić dopiero wtedy, gdy istnieje konstytucyjnie zagwarantowana wolność zrzeszania się w partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, organizacje społeczne.

3. Prawne warunki działania partii politycznych w Polsce

a) Kto może wstąpić do partii politycznej? Do partii politycznej może wstąpić:

- **każdy obywatel RP, który ukończył 18 lat** - przynależność do partii jest dobrowolna,
- **członkami partii politycznych nie mogą być** np. sędziowie, policjanci, żołnierze zawodowi, prokuratorzy, strażacy, Prezydent RP, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes NBP – osoby te muszą być apolityczne.

b) Jak założyć partię polityczną?

- **warunkiem założenia partii** jest zebranie pisemnych deklaracji od **co najmniej 1000 pełnoletnich obywateli**, którzy posiadają pełną zdolność do czynności prawnych
- trzy osoby uprawnione do reprezentowania partii na zewnątrz składa **pisemny wniosek do Sądu Okręgowego w Warszawie** z prośbą o zarejestrowanie partii i wpisanie jej do ewidencji partii politycznych. W zgłoszeniu powinny być określone:
 - nazwa partii i jej skrót (ewentualnie znak graficzny),
 - adres siedziby,
 - imiona i nazwiska oraz adresy osób reprezentujących partię na zewnątrz.
- do zgłoszenia musi być dołączony **statut partii** oraz lista zawierająca dane osób, które ją zakładają wraz z ich podpisami,
- Program, cele i sposób działalności partii muszą być zgodne z Konstytucją III RP. Jeżeli tak nie jest to Sąd Okręgowy w Warszawie odmawia wpisania partii do ewidencji partii politycznych. Jeżeli działająca już partia dokona zmian w statucie niezgodnych z Konstytucją Trybunał Konstytucyjny może orzec o skreśleniu tej partii z ewidencji.
- Z chwilą wpisania jej do ewidencji partii politycznych partia nabywa osobowość prawną.

c) **Konstytucja III RP z 2.04.1997 r. zakazuje funkcjonowania partii**, które w swoich programach nawiązują do totalitarnych metod sprawowania władzy, głoszą hasła nazistowskie, faszystowskie czy komunistyczne, szerzą nazizm czy nienawiść religijną, bądź dążą do zdobycia władzy przemocą.

d) Jak finansowane są partie polityczne?

Finansowanie partii musi być jawne. Partie mogą finansować swoją działalność:

- ze składek członkowskich,
- darowizn,
- spadków,
- zapisów testamentowych,
- zbiorów publicznych,
- mogą prowadzić działalność gospodarczą tylko jako spółka (ale nie z udziałem skarbu państwa) lub spółdzielnia.

Uzyskane fundusze mogą być przeznaczone wyłącznie na działalność statutową.

4. System partyjny - to partie polityczne działające w danym państwie oraz całością zachodzących między nimi powiązań.

Typy systemów partyjnych

- **system jednopartyjny** (monopartyjny) – w państwie legalnie działa tylko jedna partia, która sprawuje rządy. System charakterystyczny w państwach totalitarnych (w państwach faszystowskich i w państwie komunistycznym).
- **system dwupartyjny** – spośród wielu partii funkcjonujących w społeczeństwie tylko dwie mają szansę na zdobycie władzy. System ten wpływa na stabilizację sytuacji politycznej gdyż żadne ugrupowania skrajne (prawicowe bądź lewicowe) nie mają wpływu na politykę państwa; rząd stworzony przez partię, która wygrała wybory może pełnić swe funkcje nieprzerwanie przez całą kadencję. System ten występuje w USA (Partia Demokratyczna, Partia Republikańska)
- **system wielopartyjny** – realne szanse na zdobycie władzy w państwie mają co najmniej 3 partie polityczne. System ten występuje w większości państw demokratycznych. Wielopartyjność jest skutkiem znacznego zróżnicowania poglądów politycznych obywateli. Rządy w państwach, w których funkcjonuje system wielopartyjny są możliwe tylko dzięki porozumieniom między partiami – **dzięki zawieraniu koalicji**. Rządy te nie są stabilne gdyż każda z partii, która wchodzi do koalicji godzi się na kompromis w pewnych kwestiach. Umowa koalicyjna w każdej chwili może zostać zerwana. System ten funkcjonuje w państwie polskim.

5. Polskie partie polityczne

Prawo i Sprawiedliwość PiS		Jarosław Kaczyński Beata Szydło Mariusz Błaszczak Krystyna Pawłowicz Antoni Macierewicz
Platforma Obywatelska PO		Grzegorz Schetyna Donald Tusk
Nowoczesna		Ryszard Petru Katarzyna Lubnauer Joanna Scheuring-Wielgus Kamila Gasiuk- Pihowicz
Polskie Stronnictwo Ludowe		Władysław Kosiniak – Kamysz Marek Sawicki Waldemar Pawlak
Solidarna Polska		Zbigniew Ziobro Beata Kempa, Patryk Jaki

<p>Sojusz Lewicy Demokratycznej</p>	 <p>Sojusz Lewicy Demokratycznej</p>	<p>Włodzimierz Czarzasty Aleksander Kwaśniewski Leszek Miller Włodzimierz Cimoszewicz</p>
<p>Partia Razem</p>		<p>Adrian Zandberg</p>
<p>Ruch Kukiz`15</p>		<p>Paweł Kukiz Adam Andruszkiewicz Marek Jakubiak</p>